

Tūrisma maršruts Valmiera – Valka – Tartu

1. Pirmais Valmieras Skolotāju seminārs (1738–1744)

Valmieras Skolotāju seminārs sagatavo pirmos latviešu tautības skolotājus, tādējādi sniedzot labu izglītību daļai latviešu, veicinot latviešu izglītības un pašapziņas līmeņa celšanos, latviešu skolu attīstību. Izveidojas pirmā izglītota latviešu paaudze, kuru respektē gan vietējo draudžu mācītāji, gan muižnieki un kas ir pamats turpmākai latviešu inteligences tapšanai. Seminārs kļūst par atmodas kustības centru Vidzemē.

2. Valmieras Skolotāju seminārs (1902–1919)

Skolas ēkas pamatakmens ielikts 1901. gada 9. maijā. Pēc Alekseja Kizelbaša izstrādātā projekta celtā Valmieras Skolotāju semināra ēka veidoja E burta formu – Evaņģēlijs. Semināra ēkai ir divi stāvi un pagrabstāvs. Pirmais stāvs tika paredzēts skolēnu mācību procesam, bet otrajā stāvā atradās pasniedzēju dzīvokļi un semināra audzēkņu guļamistabas. 1902. gada 17. jūlijā Valmieras Skolotāju seminārs sāka darboties vēl nepabeigtā ēkā. 1914. gadā sākās Pirmais pasaules karš. Semināra ēkā tika ierīkota kara slimnīca, un mācības notika pēcpusdienās Sieviešu ģimnāzijas telpās. 1917./18. mācību gads iesākās Valmierā, bet jau 1917. gada rudenī Valmieras Skolotāju seminārs tika pārcelts uz Sizraņu. 1918./19. mācību gads Valmieras Skolotāju semināram bija pēdējais. Semināru visā pastāvēšanas laikā 17 gados pabeidza 424 latvieši, 45 igauņi, 48 krievi, 1 baltkrievs, kopā 518 audzēkņi. Lielākā daļa audzēkņu sāka strādāt par pedagogiem, daļa audzēkņu turpināja mācības augstākajās mācību iestādēs.

3. Rietekļa kadiķis

Rietekļa kadiķis ir lielākais kadiķis Baltijā. Tam dots dzejnieka Rietekļa vārds, jo dziesmas „Še kur līgo priežu meži” vārdu autors dzīvojis tuvējās „Baložu” mājās un bieži mēdzis pie kadiķa atpūsties. Koka vecums ir aptuveni 250 gadi, tā apkārtmērs 2,8 m, augstums 9,3 m.

4. Valkas Jāņa Cimzes ģimnāzija

Valkas Jāņa Cimzes ģimnāzijas vēsture sākas ar 1920. gada 2. augustu, kad Valkas pilsētas domes sēdē apstiprina skolu komisijas lēmumu atvērt reālskolas tipa vidusskolu, ierādot telpas bijušajā Jāņa Cimzes semināra ēkā. 1926. gadā Valkas pilsēta nodod Izglītības ministrijas rīcībā zemes gabalu starp Raiņa, Beverīnas un Tālavas ielām jaunas skolas ēkas projektēšanai. Ēkas projekta autors ir Indriķis Blankenbergs – Izglītības ministrijas arhitekts. 1926. gada 20. jūnijā ieliek skolas pamatakmeni un to iesvēta. Sākas celtniecības darbi.

1929. gada septembrī notiek pāreja no Cimzes semināra ēkas uz jauno, stalto namu. 1930. gada vasarā pabeidz skolas trešo stāvu, bet 1931. gadā – pagrabstāvu.

Skolā mācījušies daudzi sabiedrībā pazīstami cilvēki: Elga Kagaine – valodniece, Valdis Ķikāns – literatūrzinātnieks u.c.

5. Vidzemes draudžu skolotāju seminārs Valmierā un Valkā (1839—1890)

1834. gadā par jaundibināmā Vidzemes skolotāju semināra vadītāju pēc Valmieras luterāņu draudzes mācītāja Ferdinanda Valtera (1801–1869) ieteikuma izvēlējās Jāni Cimzi un nosūtīja viņu uz ārzemēm sagatavoties šim amatam.

1836.–1839. gadā Cimze mācījās Veisenfelsas skolotāju seminārā, pēc tam apceļoja Vāciju, Šveici, Austriju un Itāliju, kur iepazinās ar tā laika modernākajām skolotāju izglītības metodēm. Vidzemes draudžu skolotāju seminārs Valmierā tika atklāts 1839. gadā, 1849. gadā tas pārcelts uz semināra vajadzībām būvētu ēku Valkā, kur tas darbojās līdz 1890. gadam.

6. Tartu Jāņa baznīca

Georgs Mancelis (*Georg Mancelius*, 1593–1654), valodnieks un teologs, dzīvojis Tērbatā (1626–1638). Bijis virsmācītājs Sv. Jāņa draudzē, profesors akadēmiskajā ģimnāzijā (1630–1632), tad universitātē (1632–1638).

Georgs Mancelis sastādījis pirmo vācu–latviešu valodas vārdnīcu „Lettus” latviešu valodas apguvei, kuras pirmajā daļā doti tulkojumi apmēram 6000 vārdiem, otrajā – daudzi teikumu tulkojumu paraugi latviešu valodā un latviešu frazeoloģismi.

7. Tērbatas / Tartu Universitāte (kopš 1632)

Nozīmīgākā universitāte Igaunijā (tagad Tartu Universitāte), somugristikas centrs, daudzu ievērojamu latviešu sabiedrisku un kultūras darbinieku, arī valodnieku studiju vieta.

Pirmā un līdz 1870. gadam vienīgā augstskola, kur latvieši ieguva augstāko izglītību. Līdz 1919. gadam Tartu Universitāte bija vienīgā universitāte Latvijā un Igaunijā, galvenais latviešu izglītības centrs, un to var zināmā mērā uzskatīt par priekšteci Latvijas Universitātei, kas pārņēma tās akadēmiskās tradīcijas un struktūru.

Uzskatāma par latviešu tautiskās atmodas dzimšanas vietu. Tur aizsākās jaunlatviešu un „Jaunās strāvas” kustība – 19. gadsimta otrajā pusē latviešu studenti kritizēja vācu muižniecību un nacionālo apspiestību, popularizēja tautas izglītošanu un lauksaimniecības modernizāciju, sekmēja latviešu nacionālo literatūru, valodas izpēti, folkloras vākšanu un tautas apgaismību.

8. Igaunijas Nacionālais muzejs

Igaunijas Nacionālais muzejs (ERM) ir kultūrvēsturisks muzejs ar etnoloģisku ievirzi, tā darbības mērķis ir atspoguļot sadzīvi un kultūru kā dzīvesveidu, ņemot vērā laika, telpisko un sociālo daudzveidību. Muzeja ekspozīcijā uzsvars likts uz igauņu kultūru, papildinot to ar citu somugru, it īpaši tuvējo Baltijas jūras somu, mazo tautu kultūru. Muzejs dibināts 1909. gadā Rādi ciemā. 1940. gadā ciemā tika uzbūvēts Tartu lidlauks, un Otrajā pasaules karā Tartu operācijas laikā muzeja ēka tika iznīcināta. Pēc kara lidlauks ieguva slepenības statusu. Tas bija lielākais padomju armijas lidlauks Baltijas valstīs, tajā bāzējās 100 padomju armijas stratēģiskie bumbvedēji, tādēļ muzejs netika atjaunots. Muzeja eksponāti tika noglabāti baznīcās un citās vietās visā pilsētā. 1998. gadā Igaunijas valdība par vienu no galvenajām Igaunijas kultūras politikas prioritātēm noteica jaunas Igaunijas Nacionālā muzeja ēkas celtniecību. 2003. gadā tika nolemts, ka jaunā ēka tiks celta Rādi. 2006. gadā Starptautiskā konkursā 108 projektu konkurencē uzvarēja vairāku valstu arhitektu sadarbības projekts *Memory Field*. Muzeja jauno ēku atklāja 2016. gada 29. septembrī.